

Crítica

Nou espai per a un nou temps

Redacció on 31 gener, 2014 / Comments closed

NEU-NOVES MÚSIQUES. “La fi dels temps”. Kennedy Moretti, piano. Lina Tur, violí. Erica Wise, violoncel. Víctor de la Rosa, clarinet. Obres de Guix i Messiaen. **FUNDACIÓ TÀPIES. 29 DE GENER DE 2014.**

Per Josep Barcons

En una interessant entrevista al número actual de la «Revista Musical Catalana», Carles Santos confessa la seva particular visió de l'art dient que “*ara hi ha aquesta tendència a banalitzar l'art i fer que estigui a l'abast de tothom. I no! L'art no està a l'abast de tothom!*”. Santos ho deia no pas amb afany provocador, sinó en el camí d'allò que ja fa prop de 80 anys deia també Arnold Schönberg en afirmar, parlant de les obres d'art, que “*si és art no és per a tothom; i si és per a tothom no és art*”. Contràriament al que podria semblar d'entrada, tant una afirmació com l'altra no amaguen cap mena d'elitisme ni de voluntat classista. Senzillament postulen quelcom que –en el camp de l'esport, per posar un cas– ens semblaria obvi, totalment indiscutible i no gens provocador: que una marató no està feta per a tothom, perquè (qui gosa discutir-ho!) no tothom està preparat per igualar la gesta de Filípides.

Però així com a ningú no se li acudiria rebaixar les exigències d'una marató (fent que en comptes d'haver de córrer durant 42 quilòmetres, se n'hagin de recórrer només 5 o 6), sí que en el camp de la cultura es dona per descomptat que hi ha d'haver una democratització universal dels continguts, la qual cosa fa que, al capdavant –i d'això es queixava Santos– l'art es banalitzi. En el món de la cultura això ha dut, moltes vegades, a propostes estrambòtiques i a l'obsessió d'haver de trobar la panacea d'uns suposats “nous formats de concert” que facin atractiva l'oferta que es presenta a uns “nous públics” que garanteixin la viabilitat econòmica de les propostes, la subsistència dels intèrprets i la raó de ser de programadors i sales de concerts. (Una altra cosa és que el sistema educatiu i social ha de vetllar indiscutiblement perquè la població tingui una bona salut física i una bona salut intel·lectual, cosa que tant Schönberg com Santos tenen ben clar que ha de ser així).

Per què engeguem la crítica d'un concert amb tantes giragonses i consideracions preliminars? Doncs perquè aquest dimecres passat a la Fundació Antoni Tàpies (i Santos era company i amic seu) es va posar de manifest que perquè un concert tingui èxit no cal buscar nous formats ni fer malabarismes inversemblants: n'hi ha prou de programar bones obres, de tenir bons intèrprets i de comptar amb un mínim de públic delerós d'escolltar-los. Si és així, allò que passa entre uns i altres, efectivament, és Art, en majúscula. I ho és perquè produeix –de manera gosariem dir que unànime– un impacte transformador en el públic.

És clar que les obres que es programaven no deixen indiferent! La vetllada es va obrir amb dues composicions recents de Josep Maria Guix: per a clarinet sol (magnífic Víctor de la Rosa des de l'absència visual i la ubiqüitat sonora) i per a trio de piano, violí i violoncel (excel·lents els membres de Triarquia, una formació que cal tenir molt en compte!). Tant en *Away... in the dust* com en *Slowly... in mist*, aquest compositor reusenc fincat a Barcelona continua endinsant-se –a través del món de l'haiku (tan proper a Tàpies)– en la seva personal poètica: generosa en ressonàncies, fluentment evocadora i subtil i amiga de somriures de l'esperit. Amb les seves sonoritats àmplies i delicades, Guix sembla alliberar la música de la noció lineal i narrativa del temps, per sumir l'oient en un estat gairebé extàtic, lleuger i semicontemplatiu en el qual l'aparent fortuïtat d'algunes consonàncies poua pau en l'ànima.

La distorsió del temps que planteja Guix amb unes obres breus que, tanmateix, amaguen una mena d'extratemporalitat suspesa, era una bona –tot i que arriscada– contrapartida al drama temporal que planteja el *Quatuor pour la fin du temps* d'Olivier Messiaen. Durant els seus bons tres quarts d'hora, els quatre intèrprets van bastir un fresc meravellós, tot explorant una paleta expressiva que semblava inacabable. Realment –i Tàpies també hi estaria d'acord–, la creació és cocreació: i no

hi ha dubte que sense l'actitud pertinent, compromesa, honesta i servicial dels intèrprets, Messiaen no hauria arribat amb la força que va fer-ho. La versió dels membres de Triarquía amb Víctor de la Rosa fou rica en colors, profunda en emocions, sàvia en els *tempi* i vasta en els suggeriments que els músics eren capaços de despertar a la sala, des de l'angoixant sirena eixordadora que potser sonava en el camp de presoners de Dresden on va ser escrita l'obra (magnífic Víctor de la Rosa), fins a la sensació que els acords placats de Kennedy Moretti amb el piano –quina elegància!– evocaven la nit dels vidres trencats. En perfecta entesa amb la violinista Lina Tur i amb la *cellista* Erica Wise (magnífiques les dues!), tots quatre signaren una versió memorable d'una de les obres cabdals del segle XX.

Tant de bo que amb aquesta “fi dels temps” finalitzi un temps de fer les coses barrip-barrap i s'instauri el nou temps de grans intèrprets (que no cal anar a buscar lluny) interpretant gran música davant d'un gran públic que no ha estat discriminat de manera elitista per qüestions pecuniàries (les entrades valien 7 euros!), sinó per una simple qüestió d'interès. Si realment això és l'inici d'un nou temps, resulta significatiu que aquest nou temps aparegui no pas al lloc habitual del circuit concertístic, sinó en un espai alternatiu com la Fundació Tàpies i per iniciativa no pas d'un programador cultural sinó d'un segell com Neu Records (que, afortunadament, va aixecar acta sonora de la vetllada). És cosa de tots vetllar perquè aquest nou temps en aquest nou espai per presentar aquestes noves músiques no tingui fi.